

Катеринчук Катерина Володимирівна
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри спеціально-правових
дисциплін Навчально-наукового
гуманітарного інституту
Таврійського національного
університету імені В. І. Вернадського

ПРОБЛЕМИ ОЦІНКИ СТІЙКОЇ ВТРАТИ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ

Конституція України проголошує найвищою соціальною цінністю крім життя ще й здоров'я особи (ст. 3) та покладає на державу обов'язок забезпечувати їх охорону (ст. 49) всіма правовими засобами (цивільне право, трудове право, адміністративне право та ін.). Конституція України є Основним Законом нашої держави, на якому ґрунтуються всі без винятку закони та інші нормативно-правові акти, не є виключенням і Кримінальний кодекс України (далі – КК України).

В ст. 121 КК України визначені ознаки умисного тяжкого тілесного ушкодження. Однією з ознак, що не в достатній мірі конкретизована законодавцем, є інший розлад здоров'я, поєднаний зі стійкою втратою працездатності не менш як на одну третину. Під розладом здоров'я належить розуміти безпосередньо пов'язаний з ушкодженням послідовно розвинутий хворобливий процес (п. 2.1.6 Правил судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесного ушкодження (далі – Правила). Розлад здоров'я, як наслідок будь-якого тілесного ушкодження може бути у осіб, які працюють та і у тих, що не працюють (не працевлаштовані, діти, пенсіонери, інваліди та інші).

В диспозиціях ст.ст. 121, 122, 125 КК України зазначається про стійку втрату працездатності. Проте, необхідно пам'ятати, що працездатність буває загальною та професійною. В даних статтях не уточнюється, про втрату якої саме працездатності йдеться, що в результаті викликає безліч дискусій. Загальна працездатність – це «здатність людини до самообслуговування або виконувати некваліфіковану роботу в звичайних умовах життя» [1, с. 109]. «Професійна працездатність – це здатність даного працівника до роботи за своєю професією (фахом)» [2, с. 201]. Отже, у випадку спричинення тілесних ушкоджень оцінка втрати працездатності

можлива лише стосовно загальної працездатності, бо вона однакова щодо всіх. Втрата професійної та (або) фахової працездатності, визначається в цивільно-правових відносинах та буде в кожній особі різна, оскільки ці особи володіють різними професіями (спеціальностями).

Щодо втрати загальної непрацездатності, то вона обов'язково повинна бути стійкою (постійною). Правила визначають її як необоротну втрату функції, котра повністю не відновлюється.

В науковій літературі визначається, що «професійна працездатність береться до уваги лише тоді, коли умисел винного спрямовано на те, щоб позбавити потерпілого саме професійної працездатності» [3, с. 170]. Модельний Кримінальний кодекс також визначає одну з ознак – свідомо для винного повна втрата професійної працездатності (ст. 119. Спричинення тяжкої шкоди здоров'ю) [4]. Чинний КК України та Правила, якими керуються судово-медичні експерти, такої ознаки не передбачають. Однак, є певні неточності в самій термінології, а саме, точніше було б цю ознаку викласти в такій редакції «стійка повна втрата професійної працездатності». Крім того, якщо припустити, що втрата професійної працездатності, як і загальної, є ознакою тяжкого тілесного ушкодження, то у випадку умисного заподіяння перелому пальців рук піаністу (скрипалю та ін.) для унеможливлення у подальшому здійснювати професійні функції, ці ушкодження будуть кваліфікуватися за ст. 121 КК України. В такому випадку, чинне законодавство не надає повноважень судово-медичним експертам визначати втрату професійної працездатності, такі функції покладаються на медико-соціальну експертну комісію (МСЕК), які, в свою чергу, не мають права визначати ступінь тяжкості тілесних ушкоджень.

Отже, аналіз спеціальної літератури та чинного законодавства дає підстави зробити висновок, що в КК України потрібно конкретизувати критерій «стійка втрата працездатності» щодо загальної працездатності при визначенні ступеня тяжкості тілесних ушкоджень.

Список використаних джерел

1. Завальнюк А.Х. Судова медицина: тлумачний термінологічний довідник. Тернопіль: ТДМУ, 2016. 348 с.
2. Митрофанов І.І., Лінов В.М. Тілесні ушкодження

(кримінально-правові та медичні аспекти): навч. посіб. Кременчук: Вид. ПП Щербатих О. В., 2010. 256 с.

3. Навроцький В. О. Кримінальне право України. Особлива частина: курс лекцій. Київ: Т-во «Знання», КОО, 2000. 771 с.

4. Модельный Уголовный кодекс (с изменениями на 16 нояб. 2006 г.), принят на седьмом пленарном заседании Межпарламентской Ассамблеи государств – участников Содружества Независимых Государств (постановление № 7-5 от 17 февр. 1996 г.). URL: <http://docs.cntd.ru/document/901781490>.

Качан Євгенія Олегівна

студентка юридичного факультету
ПВНЗ «Фінансово-правовий
коледж»

Науковий керівник - викладач,
кандидат юридичних наук

Кравченко Михайло Георгійович

кафедра правознавства
ПВНЗ «Фінансово-правовий
коледж»

ПРОБЛЕМНЕ ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА СМЕРТЬ В УКРАЇНІ

Законодавство України закріплює широкий перелік прав та свобод, які належать кожній людині. Проте, головним і фундаментальним із них є саме право на життя.

Загальновизнано, що право на життя є природним правом людини, яке не може бути обмежене будь-якими нормативно-правовими актами. Це універсальне, невід’ємне, найголовніше право, що має абсолютну цінність. Воно є першоосною усіх інших прав та задекларовано найвищою правовою нормою для суспільства. У разі його втрати всі інші права втрачають свій сенс і значення.

Це право закріплене у багатьох міжнародних договорах та у ст. 27 Конституції України[1]. Однак, на рівні законодавства України залишається значна кількість не вирішених питань, які, безпосередньо, стосуються реалізації права на життя. Мова йде про право на смерть.

Евтаназія або “Чи повинно бути право на смерть”?